

T. B. M. M. (S. Sayısı : 50)

Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri; Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/365)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K.K. Gn. Md. 07/196-1311/01055

8 . 1 . 1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki Hükümet döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğü'nün 78 inci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal

Başbakan

1/814 Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K. K. Gn. Md. 18/101-2050/06361

16 . 12 . 1986

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınıza hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 5.12.1986 tarihinde kararlaştırılan «Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı» ve gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti arasında 1 Temmuz 1986 tarihinde akdedilen «Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması» ile iki Devlet arasında sermaye, teknoloji ve hizmet akımlarının hızlanması ve müteşebbislerin vergiye ilişkin sorunlarda belli bir güvenceye kavuşturulması amaçlanmaktadır.

Anlaşmanın, kapsamına aldığı hükümlerle çifte vergilendirmeyi nasıl önlediği, muhtelif gelir unsurlarının hangi Devlette ne şekilde vergileneceğini nasıl düzenlediği ilişikte sunulan madde gerekçelerinde ayrıntıları ile açıklanmıştır. Bununla beraber bu Anlaşmanın ana amaçlarını : Gelirin iki Devlette çifte vergilendirilmesini önlemek; yabancı Devlette yatırım yapan, teknoloji ve hizmet sunan kişilerin o Devletin mükelleflerine kıyasla daha ağır vergilendirilmesine engel olmak; gelirin ikamet veya kaynak Devletten yalnızca birinde vergilendirilmesini sağlamak, eğer bu mümkün olmazsa iki Devlet arasında vergilendirme yetkisini paylaştırmak; böylece teşebbüslerin risk almadan önce, ileride karşılıklarına çıkabilecek her türlü vergi ile ilgili mükellefiyeti hesaplayabilmesini sağlamak şeklinde sıralamak mümkündür.

Anlaşmanın doğrudan vergi muafiyeti temin ettiği gelir grupları, Türkiye ile Romanya arasında veya bu Devletlerle diğer Devletler arasında uluslararası deniz, hava ve kara taşımacılık işlerini yürütenlerdir. Anlaşma hükümlerine göre, uluslararası taşımacılık teşebbüsleri diğer Devletten elde ettikleri kazançlar dolayısıyla bu diğer Devlette vergilendirilmeyecekler, yalnızca kendi Devletlerinde vergi ödeme mükellefiyeti altında olacaklardır.

Temin edilebilen bilgilere göre, 1983 yılında Türk gemicilik teşebbüslerinin Türkiye - Romanya arasındaki aşağıdaki taşımacılık trafiğinden aldığı pay 623 015 tondur. Bunun 550 281 tonu Romen limanlarından Türkiye'ye taşınmış ve Türkiye'ye ithal edilmiştir. Toplam trafikten Romen gemicilik teşebbüslerinin aldığı pay ise 411 851 tondur. Bunun 7 166 tonu Türk limanlarından Romanya'ya taşınmış ve Romanya'ya ihraç edilmiştir. Romen ve Türk teşebbüslerinin diğer Devlette ödediği vergiler hakkında bir bilgi temin edilememiştir.

İki Hükümet arasında 1 Temmuz 1986 tarihinde imzalanan bu Anlaşma, 31.5.1963 tarih ve 244 sayılı Kanun uyarınca bir Kanun Tasarısı halinde Yüksek Meclisin huzuruna getirilmiş bulunmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Madde hükmü ile Anlaşmanın onaylanması uygun bulunmaktadır.

Madde 2. — Yürürlük maddesidir. Kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe gireceğini amirdir.

Madde 3. — Yürütme maddesidir. Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütecektir.

Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması 31 maddeden meydana gelmiştir. Anlaşma metninin maddeleriyle ilgili gerekçeler aşağıda belirtilmiştir.

Anlaşma maddelerinin gerekçesi :

Madde 1. Anlaşmanın kapsamına giren kişiler

Tasarının 1 inci madde hükmü gereğince, bu Anlaşma Akit Devletlerden birinin veya her ikisinin mukimi olan kişilere uygulanacaktır.

Diğer bir ifade ile bu Anlaşma, milliyet farkı gözetmeksizin Akit Devletlerden (Türkiye ve Romanya), birinin veya her ikisinin ülkesinde mukim kimselere uygulanacaktır.

Madde 2. Kavranan vergiler

Bu madde, Anlaşmanın kavradığı vergilerin tespitinde ve tarifinde açıklığı temin etmek amacını gütmektedir.

Maddenin 1 inci fıkrası Anlaşmanın, hangisinde, ne şekilde alındığına bakılmaksızın Akit Devletlerden herhangi birinde, idarî birimlerde veya mahallî idarelerde gelir ve servet üzerinden alınan vergilere uygulanacağını belirtmektedir.

2 nci fıkra gelir ve servet vergilerinin kapsamını çizmektedir.

3 üncü fıkra Anlaşmanın Akit Devletlerdeki halihazır vergilerden hangilerine uygulanacağını belirtmektedir. Anlaşmanın kapsamına giren halihazır vergiler Romanya Sosyalist Cumhuriyetinde, gerçek kişilerin ve kurumların elde ettikleri gelir üzerinden alınan vergi, Romen ekonomik kuruluşları ile yabancı ortakların katılımıyla oluşan ortak şirketlerin kazançları üzerinden alınan vergi, tarımsal faaliyetlerden elde edilen gelir üzerinden alınan vergi, Türkiye Cumhuriyetinde ise Gelir ve Kurumlar Vergileri ile Savunma Sanayii Destekleme Fonuna ödenen meblağdır.

4 üncü fıkra, halihazır vergilere ilaveten veya onların yerine alınmaya başlayan vergilerin de Anlaşma kapsamına girdiğini hükme bağlamaktadır.

Madde 3. Genel tanımlar

Bu maddede, Anlaşmada kullanılan terimlerin yorumu için lüzumlu genel tanımlar yer almaktadır.

Bu maddede sırasıyla «Türkiye», «Romanya», «bir Akit Devlet», «diğer Akit Devlet», «vergi», «kişi», «şirket», «kanunî merkez» «vatandaşlar» «bir Akit Devlet teşebbüsü», «diğer Akit Devlet teşebbüsü», «yetkili makam» ve «gerçek lehdar» terimlerinin tanımı yer almaktadır.

Türkiye terimi, devletler hukukundaki son gelişmelere uygun olarak kıta sahanlığındaki ekonomik faaliyetlerin vergilendirilmesini kapsayacak şekilde tanımlanmıştır.

Ayrıca Anlaşmada tanımlanmamış terimlerin, Akit Devletlerden her birinin iç mevzuatındaki anlamı taşıdığı belirtilmiş ve Anlaşmada boşluk kalmaması sağlanmıştır.

Madde 4. Malî ikametgâh

Anlaşmanın pek çok maddesinde Akit Devletlerin vergileme yetkisi, doğrudan doğruya malî ikametgâh (mukim) kavramına göre çözümlenmektedir. Bu çerçevede, gerçek ve tüzel kişilerin hangi Devletin mukimi addedileceği hususu büyük bir önem arz etmektedir.

Maddenin 1 inci fıkrasında, gerçek ve tüzel kişiler arasında ayırım yapılmaksızın, ikametgâh, ev, kanunî merkez, iş merkezi veya benzer yapıda diğer herhangi bir kriter **nedeniyle vergi mükellefiyeti altına giren kişi**, mukim addedilmektedir. Gelir Vergisi Kanunumuz Türkiye'de yerleşmiş gerçek kişileri, Kurumlar Vergisi Kanunumuz ise **kanunî veya iş merkezi Türkiye'de bulunan kurumları** tam mükellef addettiğinden, 1 inci fıkra hükmüyle vergi hukukumuzda tam bir paralellik sağlanmaktadır.

Maddenin 2 nci fıkrasında, gerçek kişilerin 1 inci fıkrada sayılan kriterler nedeniyle her iki Devletin de mukimi addedilmesi halinde, bu kişilerin hangi kıstaslar kullanılarak, yalnızca bir Devletin mukimi addedileceği hususu çözümlenmektedir.

Maddenin 3 üncü fıkrası, aynı sorunun şirketlerde çıkması halinde, iki Devletin yetkili makamlarının sorunu karşılıklı anlaşma yoluyla 25 inci maddeye göre çözüme kavuşturacağını hükme bağlamıştır.

Madde 5. İşyeri

İşyerinin tanımına ilişkin bu madde son derece önemlidir. Bilindiği üzere Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarımız ticarî kazancın Türkiye'de elde edilmiş sayılması için kazanç sahiplerinin Türkiye'de işyerinin bulunması veya daimi temsilci bulundurması ve kazancın bu yerlerde veya bu temsilciler vasıtasıyla yapılan işlerden doğmasını şart koşmaktadır. Aynı şekilde, bu Anlaşmanın ticarî kazançla ilişkin olan 7 nci maddesinde de yalnızca işyerine atfedilebilen ticarî kazancın kaynak devlette vergilenebileceği prensibi getirilmiştir. Madde, 7 fıkra ile hangi hallerde bir işyerinin kendini gösterceğini veya gösteremeyeceğini bütün ayrıntılarıyla açıklamaktadır.

1 inci fıkrada «işyeri» teriminin genel bir tanımı yapılmaktadır.

2 nci fıkrada ise kapsama özellikle giren işyerlerine örnekler verilmektedir ki bunlar; yönetim yeri, şube, büro, fabrika, atölye, maden, petrol veya doğal gaz kuyusu, taş ocağı veya doğal zenginliklerin elde edilmesini sağlayan diğer herhangi bir yerdir.

2 nci fıkranın g) bendinin (i) alt bendinde süresi altı ayı aşan inşaat şantiyesi, yapım, montaj veya kurma projesi işyeri kapsamına alınmıştır.

Aynı bendin (ii) alt bendinde, teşebbüslerin altı ayı geçen hizmet ifaları, danışma hizmetleri de dahil olmak üzere, işyeri oluşturmaya yeterli kabul edilmiştir. Böylece, diğer Türk vergi anlaşmalarında, 5 inci ve 7 nci maddeler dışında 14 üncü maddede ele alınan dar mükellef kurumların serbest meslek kazançları, bu Anlaşma bakımından zorunlu olarak işyeri - ticarî kazanç ilişkisi içinde ele alınacaktır. Türkiye'de dar mükellef kurumların serbest meslek kazançları prensip itibarıyla tevkifat suretiyle vergi-

lendirildiğinden, ticarî kazançlara ise tevkifat uygulanamayacağından, 2 nci fıkranın altına bir bent ilave edilecek, Akit Devletlerin işyeri kazancını vergilerken tevkifat uygulamakta veya net esasına göre kârı tespit edip vergilemekte serbest olduğu kaydedilmiştir. Böylece, Romen teşebbüslerinin Türkiye'de 6 aydan daha uzun süren bir serbest meslek faaliyetinde bulunması halinde, Kurumlar Vergisi Kanununun normal prensipleri çerçevesinde tevkifat suretiyle vergilendirilmesi sağlanmış olmaktadır.

3 üncü fıkrada işyeri sayılmayan haller belirtilmiştir.

4 üncü fıkrada daimî temsilcilik düzenlenmiştir. Bu fıkraya göre, bir kişi teşebbüs namına akit düzenleme yetkisine sahip olur ve bu yetkisini düzenli olarak kullanırsa, temsil ettiği teşebbüs, bu Devlette bir işyerine sahip kabul edilecektir. Bunun yanı sıra, temsilcinin böyle bir yetkisi olmasa dahi, namına sürekli olarak mal sevkettiği teşebbüsün mallarını mutaden stoklaması halinde de, bu teşebbüs bu Devlette bir işyerine sahip kabul edilecektir.

Anlaşmada işyeri ve daimî temsilci ayrı ayrı maddelerde gösterilmeyip, her ikisi de «işyeri» maddesinde kavrandığından, bu fıkra hükmüyle, Gelir Vergisi Kanununun dar mükelleflerin ticarî kazançlarının Türkiye'de vergilendirilmesine imkân tanıyan daimî temsilcilğe ilişkin hükümleri Anlaşmaya yansıtılmış olmaktadır.

5 inci fıkrada, geçici fuar ve vergilerde mal teşhir ve satış işleminin gerçekleşmesinin, işyeri oluşturmaya yeterli olmayacağı hükme bağlanmıştır.

6 ncı fıkra, belli şartlar altında simsar, genel komisyoncu veya bağımsız statüye sahip bir başka aracı vasıtasıyla faaliyette bulunma halinde, işyerinin varsayılmayaacağı ile ilgilidir.

7 nci fıkra ise iki ayrı Akit Devlette mukim kurumların birbirlerini kontrol etmesinin, bu kurumlardan birinin diğerine bağlı bir işyeri sayılması için yeterli bir şart olmadığını belirtmektedir.

Madde 6. Gayrimenkul varlıklardan elde edilen gelir

Bu madde yalnızca gayrimenkul sermaye iratlarını değil, aynı zamanda gayrimenkullerin yaratabileceği hertürlü gelir unsurunu (ticarî kazanç, zirai kazanç) da kapsamına almaktadır.

Bu çerçeve altında maddenin 1 inci fıkrası, gayrimenkul gelirlerinin vergileme hakkını gayrimenkulün bulunduğu Devlete bırakmaktadır.

2 nci fıkra gayrimenkul varlık terimini tanımlamaktadır.

3 üncü fıkra gayrimenkul varlığın doğrudan kullanımından, kiralanmasından veya diğer herhangi bir şekilde kullanımından elde edilen gelirin, bu gayrimenkulün bulunduğu Devlette vergilendirileceğini hükme bağlamaktadır.

4 üncü fıkra, 1 - 3 üncü fıkra hükümlerinin serbest meslek erbabına da uygulanacağını belirtmektedir.

Madde 7. Ticarî kazançlar

Bu maddenin 1 inci fıkrası, ticarî kazancın vergilendirilmesinde esas ilkeyi getirmektedir. Buna göre ticarî kazanç, teşebbüsün mukim olduğu Devlette vergilendirilecektir. Ancak faaliyet diğer Akit Devlette bir işyeri vasıtasıyla yürütülüyorsa, yalnızca bu işyerine doğrudan doğruya veya dolaylı olarak atfedilecek kazançlar diğer Devlette vergilendirilebilecektir. Ayrıca fıkrada, işyerine kazanç atfının nasıl gerçekleştirileceği

Konusunda da gerekli açıklamalara yer verilmiştir. Buna göre, işyerinin taraf olduğu bir işlemde, işlemden doğan kazancın tamamı değil; fakat bu işyerinin yüklediği ve yerine getirdiği işlem kısmından doğan kazanç işyerine atfedilecektir. Bu atfetme işleminde, kazanç getirici akdın işyeriyle değil, fakat şirketin ana merkeziyle yapılmasının veya siparişin ana merkeze yapılmasının herhangi bir engelleyici rolü olmayacaktır. Her zaman için, işyerince gerçekten ifa edilen kazanç getirici işlemler hesaba alınacaktır.

2 nci fıkra, işyeri kazançlarının hesaplanmasındaki esaslarla ilgilidir. Buna göre işyeri, bağımsız bir teşebbüs gibi ele alınacak ve benzeri teşebbüslerin benzeri koşullar altında elde etmesi gereken kazanç, sözkonusu işyerine atfedilecektir. Böylece işyeri - merkez ilişkilerinde emsaline göre yüksek veya düşük fiyatlandırmaya gidilirse, olaya müdahale edilip, gerçekçi fiyatların fatura edilmesine göre yeni bir vergi matrahı hesaplanacak ve vergileme bu matrah üzerinden yapılacaktır.

3 üncü fıkra, işyeri kazancından indirilecek gider unsurları ile ilgilidir. İşyerinin kazancı belirlenirken, işyerinin bulunduğu Devlette veya başka herhangi bir yerde yapılan yönetim, genel idare giderlerinden verilen bir payı da kapsamına alan ve işyerinin amaçlarına uygun düşen giderler indirilebilecektir. Bununla beraber, teşebbüsün kendisinin veya yurt dışında bulunan diğer işyerlerinin zarar veya masraflarına katılmak üzere yapılan ödemelerin gider olarak indirilmesine müsaade edilmeyecektir. Ancak, gerçekten yapılan giderler geri ödenirse, bu ödemeler indirilebilecektir.

4 üncü fıkra, sadece mal ve ticarî eşya alımında bulunan işyerine kazanç atfolunmayacağı hakkındadır.

5 inci fıkra, bu madde kapsamına girmeyen gelirler hakkında Anlaşmanın diğer hükümlerini saklı tutmaktadır.

6 ncı fıkraya göre, işyerleri ticarî kazanç çerçevesinde vergilendirildikten sonra, kalan kazanç üzerinden işyerinin bulunduğu Devletin vergi mevzuatına göre de vergilendirilebilecektir; ancak bu şekilde alınan vergi % 15'i aşmayacaktır. Böylece Gelir Vergisi Kanunumuzun 94/7 nci maddesi hükümleriyle Anlaşma hükümleri arasında uyum sağlanmış olmaktadır.

7 nci fıkrada, Romen vergi mevzuatının komisyonlar üzerine vergi tevkifatı öngörmesi dolayısıyla, % 6 ile sınırlı bir kaynak Devlet vergi tevkifatı öngörülmüştür. Sözkonusu % 6 tevkifat, komisyoncunun kaynak Devlette bir işyerine sahip olmaması halinde uygulanacaktır. Komisyonculuk faaliyetinin kaynak Devlette bir işyerinden yürütülmesi halinde ise tevkifat uygulanmayacak, vergileme bu maddenin diğer hükümleri çerçevesinde yürütülecektir,

Madde 8. Taşımacılık teşebbüsleri

1 inci fıkra, bir Akit Devlet teşebbüsünün, uluslararası trafikde gemi, uçak veya kara nakil vasıtası işletmeciliğinden sağladığı kazançların, yalnızca teşebbüsün mukim olduğu Devlette vergilendirileceğini öngörmektedir.

2 nci fıkra, uluslararası trafik teriminin tanımı ile ilgilidir. Türk veya Romen teşebbüsü tarafından gemi, uçak veya kara nakil vasıtası işletilerek yapılan taşımacılık, uluslararası taşımacılık tanımına girmektedir. Devletlerden sadece birinin sınırları içinde gerçekleştirilen gemi, uçak veya kara nakil vasıtası işletmeciliği uluslararası trafik tanımına girmemektedir.

3 üncü fıkra, ilk fıkrada benimsenen prensibin, ortaklık, bağlı işletme ve acentalar için de geçerli olduğunu hükme bağlamaktadır.

Madde 9. Bağımlı teşebbüsler

Kurumlar Vergisi Kanunumuzun 15, 16 ve 17 nci maddelerinde düzenlenen örtülü kazanç ve örtülü sermaye ile ilgili olan bu maddede, birbiriyle bağımlı olan teşebbüslerin, bağımsız teşebbüslere kıyasla farklı ticarî ilişkilere ve farklı fiyatlandırmalara yönelmeleri halinde, Âkit Devletlerin ne tür tedbirler alabileceği hükme bağlanmaktadır.

1 inci fıkra, birbirine bağımlı teşebbüslerin gerekli itınayı göstermeyip, bağımsız teşebbüsler arasında geçerli olacak fiyatlardan sapma göstermeleri halinde vergi zıyanına uğrayan Âkit Devlete ek vergi alma hakkını vermektedir. Bu ek vergileme sonunda, diğer Devletin kendi mükellefi bağımlı teşebbüste yapacağı matrah ve vergi indirimleri ise 2 nci fıkrada düzenlenmiştir.

Madde 10. Temettüler

1 inci fıkra, temettülerin vergilendirilmesindeki genel ilke ile ilgilidir. Bir Âkit Devlet şirketi tarafından diğer Âkit Devlet mukimi bir kişiye ödenen temettülerin, bu diğer Âkit Devlette vergilendirileceği esas ilkedir.

2 nci fıkra temettülerin, temettüyü ödeyen şirketin mukimi olduğu, yani temettülerin doğduğu Devlette de vergilendirilebileceğini öngörmektedir. Kaynak Devlette diğer Devlet mukimlerine uygulanabilecek temettü vergi tevkifatı % 15 olarak tespit edilmiştir.

3 üncü fıkra, temettü teriminin tanımı ile ilgilidir.

4 üncü fıkra, bir Âkit Devletin kendisinden kazanç elde eden ve diğer Âkit Devletin mukimi olan bir şirketin dağıttığı temettüler üzerinden veya dağıtmadığı kazançlardan herhangi bir vergi almayacağına amirdir. Böylece kaynak Devletin vergileme yetkisi kurum kazancına uygulanmakta; fakat bu kurumdan kâr payı elde eden kişilere doğru bir genişlemeye müsaade edilmemektedir. Ancak bu çerçevede, G.V.K. muzun 94/7 nci maddesi hükümlerini saklı tutan bu Anlaşmanın 7 nci maddesinin 6 ncı fıkrasının geçerli olduğu da hükme bağlanmıştır.

5 inci fıkra, temettü lehdarının temettü dağıtan şirketin mukimi olduğu Âkit Devlette bir işyerine sahip olması ve elde ettiği temettülerle bu işyeri arasında bir bağlantı olması halinde, bu madde çerçevesinde vergilendirilmeyeceğine ilişkindir. Bu gibi hallerde, ticarî kazançla ilişkin olan 7 nci madde hükmü uygulanacaktır.

Madde 11. Faiz

1 inci fıkra, faizlerin vergilendirilmesinde genel ilkeyi öngörmektedir. Faizi, lehdarın mukimi olduğu Âkit Devlet vergilendirme hakkına sahiptir.

Faizlerin doğduğu Devlete % 10 vergi tevkifatı hakkı tanıyan hüküm 2 nci fıkrada yer almaktadır.

3 üncü fıkra, Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Hükümetlerine ödenen faizlerin karşılıklı olarak vergiden muaf tutulmasına ilişkindir. Ayrıca Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına, Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Millî Bankasına ödenen faizler de vergiden muaf tutulmuştur.

4 üncü fıkrada faiz teriminin kapsamı belirtilmektedir.

5 inci fıkra, bir işyeri vasıtasıyla elde edilen faizlerin bu maddede yer alan tavizli vergi oranına göre değil, ticarî kazanç hükümlerine göre vergilendirileceği ile ilgilidir.

6 ncı fıkra, faiz gelirlerinin ne zaman bir Âkit Devlette elde edilmiş sayılacağını hükme bağlamaktadır. Buna göre, ödeyicinin Devlet, idarî ünite, mahallî idare, mukim veya bu Devlette bulunan bir işyeri veya sabit yer olması halinde, söz konusu faizin bu Âkit Devlette elde edildiği kabul olunacaktır.

7 nci fıkra, faiz miktarının belirlenmesinde muvazaa durumunu açıklığa kavuşturmaktadır. Fıkra hükmüne göre, muvazaa yapılabilecek kişiler, aralarında özel ilişki bulunan faiz ödeyici ile faiz lehdarı ve her ikisiyle başka bir kişi olarak belirtilmektedir. Muvazaa durumu ise, özel ilişkinin olmadığı hallerde, kişiler arasında kararlaştırılan faiz miktarını aşan bir faizin ödenmesi olarak ortaya konmuştur. Bu halde fazla kısım, bu maddede tanımlanan ve indirimli vergiye tabi bir faiz sayılmayacak ve Anlaşmanın diğer hükümleri dikkate alınarak Âkit Devletlerin iç mevzuatına göre vergilendirilecektir.

8 inci fıkrada Romanya'da kendini gösteren ve Türk vergi mevzuatı hükümlerine ters olan bir uygulama yasaklanmaktadır. Buna göre, vadeli mal satışlarında mal bedelinin herhangi bir bölümü mal bedelinden ayrılıp, faiz olarak addolunmayacaktır. Böylece, Romanya'ya yapılan kredili ihracatımızın, Romanya'da kısmen dahi olsa vergilendirilme imkânı ortadan kaldırılmıştır.

Madde 12. Gayrimaddî hak bedelleri

1 inci fıkra, vergilemede genel ilkeyi öngörmektedir; vergileme hakkı, ödeme yapılan kişinin mukim olduğu Devlete tanınmaktadır.

2 nci fıkra hükmü, bedellerin hâsıl olduğu, Devlete de belli bir oranda vergi tevkifatı hakkı tanımaktadır. Bu oran Romanya ile yapılan Anlaşmada yüzde 10 olarak tespit edilmiştir.

3 üncü fıkra, gayrimaddî hak bedellerinin tanımı ile ilgilidir. Gayrimaddî hakların satışından elde edilen hâsılat da tanım içine alınmıştır.

4 üncü fıkrada, bir işyeri vasıtasıyla elde edilen gayrimaddî hak bedellerinin tavizli vergi oranına göre değil, ticarî kazanç hükümlerine göre vergilendirileceği öngörülmüştür.

5 inci ve 6 ncı fıkralar, faizde olduğu gibi, gayrimaddî hak bedellerinin nerede elde edilmiş sayılacağı ve muvazaalı durumlarda nasıl vergilendirileceği ile ilgili özel hükümler öngörmektedir.

Madde 13. Sermaye değer artış kazançları

6 ncı maddede tanımlanan gayrimenkul varlıkların elden çıkartılmasından doğan kazançların vergilendirilme hakkını, bu malların bulunduğu Âkit Devlete tanıyan hüküm 1 inci fıkrada öngörülmüştür.

Bir işyerinin aktifine dahil menkul varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazançların vergileme hakkının, bu işyerinin bulunduğu Âkit Devlete tanındığı 2 nci fıkrada hükme bağlanmıştır. Ancak, uluslararası taşımacılık kapsamına giren gemi,

uçak ve kara nakil vasıtalarının veya bu taşımacılıkla ilgili menkul varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazançların, işyerinin bulunduğu Devlette değil; fakat teşebbüsün ait olduğu Devlette vergilendirileceği prensibine de aynı fıkrada yer verilmiştir.

3 üncü fıkra, 1 inci ve 2 nci fıkralarda değinilenlerin dışında kalan varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazancın yalnızca, elden çıkaranın mukim olduğu Âkit Devlette vergilendirilebileceğini öngörmektedir. Bununla beraber, söz konusu menkul kıymetlerin iktisap tarihinden itibaren 1 yıl içinde elden çıkartılmasından doğan değer artış kazançları, gelirin elde edildiği kaynak Devlette vergilendirilecektir.

Madde 14. Serbest meslek faaliyetleri

Maddenin 1 inci fıkrasında gerçek kişilerin elde edeceği serbest meslek kazançlarının kazancı elde edenin mukim olduğu Devlette vergilendirileceği hükme bağlanmıştır. Bununla beraber, bu kişinin diğer Devlette bulunan sabit bir yerden veya bu diğer Devlette 183 günü aşan faaliyet icrasından elde ettiği kazancın kaynak Devlette de vergilendirilebileceği hükmüne yer verilmiştir.

2 nci fıkrada, meslekî faaliyetler teriminin tanımı yapılmıştır.

Madde 15. Bağımlı faaliyetler

1 inci fıkra genel kuralı belirtmektedir. Fıkraya göre, diğer Devlette hizmetin ifa edilmemesi şartıyla elde edilen ücretler mukim Devlette vergilendirilecektir. Hizmetin diğer Devlette ifa edilmesi halinde, vergileme yetkisi kaynak Devlete geçecektir. Ancak söz konusu genel kural, bu Anlaşmanın 16, 18, 19, 20 ve 21 inci maddelerinde öngörülen hükümleri herhangi bir şekilde etkilemeyecektir. Böylece, şirket yönetim kurulu üyeleri, emekliler, kamu görevlileri, öğrenciler ve öğretmenler 15 inci maddeye göre değil, fakat kendileriyle ilgili maddelere göre vergilendirileceklerdir.

2 nci fıkra, 1 inci fıkrada öngörülen genel kuralın istisnasını oluşturmakta ve hizmet erbabının diğer Devlette hizmet ifa etmesi halinde de şartlar yerine getirilirse, yalnızca mukim Devlette vergilendirileceğini hükme bağlamaktadır. Bunun için diğer Devlette 183 gündenden daha kısa süre kalınması; ücretin bu diğer Devlette ikamet etmeyen bir işverence ödenmesi ve aynı zamanda ücretin, sözkonusu dar mükellef işverenin bu diğer Devlette sahip olduğu bu işyerinden veya sabit yerden ödenmemesi zorunludur.

3 üncü fıkra, uluslararası trafikte işletilen bir gemi, uçak veya kara nakil vasıtasında çalışan personelin bu sıfatlar dolayısıyla elde ettikleri gelirlerinin, teşebbüsün mukim olduğu Âkit Devlette vergilendirileceğini öngörmektedir.

Madde 16. Müdürlere yapılan ödemeler

Maddeye göre, bir Âkit Devlet mukiminin diğer Âkit Devlette mukim bir şirketin Yönetim Kurulu üyesi olması sıfatıyla eline geçen ücret ve diğer benzeri ödemeler şirketin mukim bulunduğu Âkit Devlette vergilendirilecektir.

Madde 17. Artist ve sporcular

1 inci fıkra, sanatçı ve sporcuların işgal konularıyla ilgili şahsî faaliyetlerden dolayı elde ettikleri gelirlerin, bu faaliyetleri icra ettikleri Devlette vergilendirilebileceğini hükme bağlamaktadır. Bu çerçevede, serbest meslek faaliyetlerini ve bağımlı faaliyetleri (ücretler) düzenleyen 14 ve 15 inci maddelerin hükümleri, sanatçı ve sporcular açısından geçerli kabul edilmeyecek, vergileme yalnızca 17 nci madde kapsamında yürütülecektir.

2 nci fıkra, sanatçı ve sporcuların işğal konularıyla ilgili faaliyetlerinden doğan gelirlerin kendilerine değil, fakat bir başka gerçek veya tüzelkişiye yönelmesi halinde, vergilemenin faaliyetin icra edildiği Devlette yürütüleceğini belirlemektedir. Böyle bir durumda, bu Anlaşmanın ticarî kazançları, serbest meslek kazançlarını ve ücretleri düzenleyen 7. 14 ve 15 inci madde hükümleri dikkate alınmayacaktır.

3 üncü fıkra, bir sanatçı veya sporcunun diğer Devlette icra ettiği faaliyetlerin, bu iki Devlet arasında akdedilen bir kültür anlaşması veya diğer herhangi bir düzenleme çerçevesinde icra edilmesi halinde, bu faaliyetlerden elde edilen gelirin, bu diğer Devlette vergiden istisna edileceğini hükme bağlamaktadır.

Madde 18. Emekli maaşları

«Maddede geçmiş hizmetler karşılığında ödenen emekli maaşları ile sağlanan diğer benzeri menfaatlerin, bunları elde edenin mukim olduğu Devlette vergilendirileceği hükmü öngörülmektedir. Ancak kamu görevleri karşılığında ödenen emekli maaşları bu kapsamın dışındadır. Bu hüküm aynı zamanda bir Âkit Devlet mukimine sağlanan ömür boyu gelire de uygulanacaktır.

Madde 19. Kamu görevleri

1 inci fıkra, kamu görevi karşılığı yapılan ödemelerin yalnızca ödemeyi yapan Devlette vergilendirileceğini öngörmektedir.

2 nci fıkra, kamu iktisadî kuruluşlarında çalışanlar hakkında bu madde hükmünün değil, fakat 15, 16 ve 18 inci madde hükümlerinin uygulanacağını öngörmektedir.

Madde 20. Öğrenciler

Madde öğrencilerin ve stajyerlerin öğrenim veya meslekî eğitimde buldukları Devlette yararlanacakları vergi istisnasının sınırlarını hükme bağlamaktadır.

1 inci fıkraya göre, öğrenci ve stajyerlere, yurt dışından masraflarını karşılamak üzere gönderilen paralar 6 yıl süreyle vergiye tabi tutulmayacaktır.

2 nci fıkraya göre, öğrenci ve stajyerlerin, öğrenim ve meslekî eğitimleriyle ilgili uygulama alışkanlığı kazanmak üzere, bir takvim yılı içinde 183 günü aşmayan hizmet ifalarından elde ettikleri ücretler, hizmetin ifa edildiği Devlette vergi dışı tutulacaktır.

Madde 21. Öğretmenler

1 inci fıkra öğretmenlerin iki yıl süreyle, yurt dışından elde ettikleri paralar dolayısıyla, öğretim ve araştırma yapmak amacıyla buldukları Devlette vergiye tabi tutulmayacağını hükme bağlamaktadır.

2 nci fıkra, araştırmanın kamu menfaatine değil, fakat özel kişi veya kişilerin yararına yapılması halinde, 1 inci fıkra hükümlerinin uygulanmayacağını öngörmektedir.

Madde 22. Diğer gelirler

Bu madde, bir Âkit Devletten kaynaklanan ve bu Anlaşmanın daha önceki maddelerinde ele alınmayan gelir unsurlarının, bu Devlette vergilendirilebileceğini hüküm altına almaktadır.

Madde 23. Servet

Türkiye'de şu anda bir servet vergisi yürürlükte olmamasına rağmen, ileride bir servet vergisinin kabulü halinde, Anlaşmanın bu vergilerde de uygulanmasını sağlamak amacıyla bu maddeye yer verilmiştir.

Madde 4 fıkradan oluşmaktadır.

1 inci fıkraya göre, bir Âkit Devlet mukiminin diğer Âkit Devlette yer alan gayrimenkul varlıklardan oluşan servetinde vergileme hakkı bu diğer Devlete aittir.

2 nci fıkra, bir işyerine ait menkul varlıkların vergilendirilmesi ile ilgilidir. Fıkraya göre, bir işyerine ait menkul varlıklardan oluşan servette vergileme hakkı, bu işyerinin bulunduğu Âkit Devlete aittir.

3 üncü fıkraya göre, uluslararası trafikte işletilen gemi, uçak ve kara nakil vasıtaları ile söz konusu vasıtaların işletilmesine tahsis edilen menkul varlıklardan ibaret olan servette vergileme hakkı, bu teşebbüsün mukim bulunduğu Devlete aittir.

4 üncü fıkra, bir Âkit Devlet mukimine ait servetin diğer tüm unsurlarının, yalnızca bu Devlette vergilendirileceğini öngörmektedir.

Madde 24. Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi

1 inci fıkra, Romanya'da mukim kişilerin çifte vergilendirmeden nasıl kurtulacağını düzenlemektedir. Buna göre Türkiye'de ödenen vergiler Romanya'da ödenecek vergilerden mahsup edilecektir. Ancak mahsup edilen vergi, Türkiye'de vergilendirilebilen gelir için, mahsupdan önce Romanya'da hesaplanan vergi miktarını aşmayacaktır.

Ayrıca, Romanya devlet teşebbüsleri tarafından Devlet Bütçesine aktarılan kârlar Romanya vergisi olarak kabul edilecektir.

2 nci fıkra, Türkiye'de mukim olan, bir başka deyişle Türkiye'de tam mükellef statüsünde olan gerçek kişilerin ve kurumların, çifte vergilendirmeden nasıl kurtulacağını düzenlemektedir. Buna göre, Romanya'da vergilendirilebilen gelir üzerinden Romanya'da ödenen vergiler Türkiye'de ödenecek vergilerden mahsup edilecektir. Ancak mahsup edilen vergi, Romanya'da vergilendirilebilen gelir için mahsupdan önce Türkiye'de hesaplanan vergi miktarını aşmayacaktır.

Madde 25. Ayırım Yapılmaması

1 inci fıkrada vatandaşların, 2 nci fıkrada Anlaşmanın 7 nci maddesinin 6 nci fıkrada hükümleri saklı kalmak üzere, teşebbüslerin sahip olduğu işyerlerinin, 3 üncü fıkrada ortak teşebbüslerin faaliyette buldukları Âkit Devlette, bu Devletin vatandaşlarına ve teşebbüslerine kıyasla daha değişik veya daha ağır bir vergilemeye veya buna bağlı mükellefiyetlere tabi tutulamayacakları hükme bağlanmaktadır.

4 üncü fıkra a) bendinde Âkit Devletlerin kendi mukimlerine şahsî ve ailevî durumları dolayısıyla uyguladıkları şahsî indirimleri, vergi ve matrah indirimlerini, diğer Devletin mukimlerine uygulama mecburiyeti altında olmadıklarını hükme bağlamaktadır.

Aynı fıkranın b) bendinde, bir Devletin yatırımları teşvik amacı ile tam mükelleflere tanıdığı vergi muafiyet ve istisnalarını, vergi ve matrah indirimlerini, diğer Devletin mukimlerine de temin etmek mecburiyeti altında olmadığı hükme bağlanmıştır.

tır. Romanya'da mukim teşebbüslerin tamamı Romanya Sosyalist Cumhuriyeti'nin malı olduğundan, Türkiye'nin diğer vergi anlaşmalarında temin ettiği «tax sparing credit» (teşvik tedbirleri dolayısıyla ödenmeyen verginin, diğer Devlette, ödenmiş gibi mahsuba tabi tutulması sistemi) sisteminin bu Anlaşma'ya monte edilmesi mümkün olamamıştır. Öyle olunca, Türkiye ileride Romen teşebbüslerine yatırım teşvik tedbirlerini uygulayıp uygulamada tamamen iç mevzuat hükümlerine göre serbesti kalmış olmaktadır.

Madde 26. Bilgi değişimi

Bu Anlaşmanın tam manasıyla uygulanabilmesi ve vergi kaçacağına engel olunabilmesi için iki Âkit Devletin vergi idareleri arasında gerekli hallerde yakın işbirliğine ihtiyaç vardır. Maddede Âkit Devletlerin hangi hallerde bilgi değişiminde bulunacakları, elde edilen bilgilerin kimlere verilebileceği, bilgi değişiminin sınırları ele alınmıştır.

Madde 27. İdarî yardımlaşma

Bu madde ile Âkit Devletler, ikinci maddede yer alan vergilerle ilgili karşılıklı idarî yardımlaşmayı taahhüt etmektedirler.

Ayrıca Anlaşma'ya konan bir hükümlerle bir Âkit Devlet'in diğer Âkit Devlet'te hizmet faaliyeti ifa eden uyruklularının, bu faaliyetle ilgili vergi meselelerinin halli için kendi Devletlerinin yetkili bir makamının bu maksatla diğer Devlete gönderdiği memurların yardımına başvurabileceği öngörülmüştür.

Madde 28. Karşılıklı anlaşma usulü

Maddenin ilk iki fıkrasında, Âkit Devletlerden birinin bir mukiminin taraf Devletlerden herhangi birinde, bu Anlaşma hükümlerine uygun düşmeyen bir vergilemeyle karşılaşması halinde, sorunun nasıl çözümleneceği hükme bağlanmaktadır.

1 inci fıkraya göre, bu kişi durumunu, Âkit Devletlerin iç mevzuatlarında öngörülen müracaat usulleriyle bağlı kalmaksızın, mukimi olduğu Âkit Devletin yetkili makamına arz edebilecektir. 2 nci fıkraya göre, bu makam sorunu kendi çözemezse, diğer Devletin yetkili makamıyla karşılıklı anlaşmaya varmak için gayret gösterecektir.

Maddenin 3 üncü fıkrasında, yetkili makamların bu Anlaşmanın yorumundan veya uygulanmasından doğan sorunların çözümü için karşılıklı anlaşma usulünü kullanabilecekleri hükme bağlanmıştır.

4 üncü fıkra, karşılıklı anlaşmaya varabilmek için yetkili makamların doğrudan haberleşebileceklerini öngörmektedir.

Madde 29. Diplomasi ve Konsolosluk Memurları

Madde, diplomasi ve konsolosluk memurlarının Devletler hukukunun genel kurallarına ve özel anlaşma hükümlerine göre yararlandıkları vergi ayrıcalıklarının bu Anlaşma hükümlerinden etkilenmeyeceğini belirtmektedir.

Madde 30. Yürürlüğe girme

Anlaşma onaylanarak onay belgelerinin teati edilmesinden sonra yürürlüğe girecektir. Anlaşma hükümleri ise Anlaşmanın yürürlüğe girdiği yılı izleyen 1 Ocak günü veya sonra başlayan vergilendirme dönemleri için tarh edilen vergilere uygulanacaktır.

Madde 31. Yürürlükten kalkma

Madde Anlaşmanın feshedilinceye kadar yürürlükte kalacağını belirtmekte, fesih usulünü açıklamakta ve fesih halinin her iki Âkit Devlette hangi vergilendirme dönemleri için hüküm ifade edeceğini belirlemektedir.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

1.4.1988

Esas No. : 1/365

Karar No. : 22

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı» Komisyonumuzun 30.3.1988 tarihli 6 ncı Birleşiminde Dışişleri Bakanlığı ile Maliye ve Gümrük Bakanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla tetkik ve müzakere edildi.

Tasarımın gerekçesinde de belirtildiği gibi Anlaşmanın ana amaçları : Gelirin iki devlette çifte vergilendirilmesini önlemek, yabancı devlette yatırım yapan, teknoloji ve hizmet sunan kişilerin o devletin mükelleflerine kıyasla daha ağır vergilendirilmesine engel olmak, gelirin ikamet veya kaynak devletten yalnızca birinde vergilendirilmesini sağlamak, eğer bu mümkün olmazsa iki devlet arasında vergilendirme yetkisini paylaştırmaktır.

Tasarıya göre uluslararası taşımacılık teşebbüsler, diğer devletten elde ettikleri kazançlar dolayısıyla bu devlette vergilendirilmeyecekler, yalnızca kendi devletlerinde vergi ödeme mükellefiyeti altında olacaklardır.

Tasarı Komisyonumuzca usulüne uygun şekilde görüşülmüş ve aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Plan ve Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
M. Vehbi Dinçerler
Hataş

Sözcü
M. Cavit Kavak
İstanbul

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanvekilli
Cevdet Akçalı
İstanbul

Kâtip
H. Adnan Tutkun
Amasya

(S. Sayısı : 50)

Üye
Kâmrân İnan
Bitlis
Üye
Fethi Çelikbaş
Burdur
Üye
Nurettin Yılmaz
Mardin
Üye
Zeki Çeliker
Siirt
Üye
Mehmet Topaç
Uşak

Üye
T. Yaşar Gülez
Bolu
Üye
M. İstemihan Talay
İçel
Üye
Bahri Kibar
Ordu
Üye
A. Rıfki Atasever
Tekirdağ
Üye
Ali Şakir Ergin
Yozgat

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Plan ve Bütçe Komisyonu
Esas No. : 1/365
Karar No. : 14

4.5.1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı tarafından hazırlanıp, Bakanlar Kurulunca Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve ön havalesi uyarınca Dışişleri Komisyonunda görüşüldükten sonra 4.4.1988 tarihinde Komisyonumuza havale edilen «Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı» Komisyonumuzun 4.5.1988 tarihli 32 nci birleşimde Dışişleri Bakanlığı, Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatı Temsilcilerinin de katılmasıyla incelenip görüşüldü.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde; Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti arasında 1 Temmuz 1986 tarihinde akdedilen «Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması» ile iki Devlet arasında sermaye, teknoloji ve hizmet akımlarının hızlanması ve müteşebbislerin vergiye ilişkin sorunlarda belli bir güvenceye kavuşturulmasının amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Yukarıdaki gerekçe doğrultusunda tasarının tümü Komisyonumuzca da benimse-
nerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiş, Dışişleri Komisyonunca aynen kabul edi-
len tasarının 1 inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeyi düzenleyen 2 ve 3 üncü mad-
deleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Kemal Akkaya
Samsun

Sözcü
İsmail Şengün
Denizli

Mehmet Deliceoğlu
Adryaman

Onural Şeref Bozkurt
Ankara

Ünal Akkaya
Çorum

Mehmet Kahraman
Erzurum

Abdulkadir Ateş
Gaziantep

Hüsnü Okçuoğlu
İstanbul

N. Kemal Zeybek
İstanbul

Şevki Göğüsger
Kırşehir

Cemal Seymen
Nevşehir

Şakir ŞEKER
Sivas

Başkanvekili
İlhan Aşkın
Bursa

Mehmet Ali Bilici
Adana

Nihat Türker
Afyon

İbrahim Demir
Antalya

Togay Gemalmaz
Erzurum

Erol Zeytinoğlu
Eskişehir

Abdullah Aykon Doğan
Isparta

Ali Topuz
İstanbul

Birgen Keleş
İzmir

Sümer Oral
Manisa

Mahmut Öztürk
Niğde

Enis Tütüncü
Tekirdağ

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 1 Temmuz 1986 tarihinde Bükreş'te imzalanan «Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması» nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan

T. Özal

5 . 12 . 1986

Devlet Bak. Başbakan Yrd.

İ. K. Erdem

Devlet Bakanı

H. C. Güzel

Devlet Bakanı

A. Tenekeci

Devlet Bakanı

A. Bozer

Adalet Bakanı

M. O. Sungurlu

İçişleri Bakanı

Y. Akbulut

Maliye ve Gümrük Bak.

A. K. Alptemoçin

Bayındırlık ve İskân Bak.

İ. S. Giray

Ulaştırma Bakanı

V. Atasoy

Çalışma ve Sos. Güvenlik Bak.

M. M. Taşçıoğlu

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bak.

S. N. Türel

Devlet Bakanı

K. Oksay

Devlet Bakanı

M. V. Dinçerler

Devlet Bakanı

M. T. Titiz

Devlet Bakanı

A. Karaevli

Millî Savunma Bakanı V.

S. N. Türel

Dışişleri Bakanı

M. Halefoğlu

Millî Eğt. Gençlik ve Spor Bak.

M. Emiroğlu

Sağ. ve Sosyal Yard. Bak.

M. Kalemlî

Tarım Orman ve Köyîşleri Bak.

H. H. Doğan

Sanayi ve Ticaret Bakanı

H. C. Aral

Kültür ve Turizm Bakanı

A. M. Yılmaz

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı : 50)

**DIŞIŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN**

Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN**

Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Dışışleri Komisyonu metninin 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Dışışleri Komisyonu metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Dışışleri Komisyonu metninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE ROMANYA SOSYALİST CUMHURİYETİ
ARASINDA GELİR VE SERVET ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLERDE
ÇİFTE VERGİLENDİRMEYİ ÖNLEME ANLAŞMASI**

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
VE
ROMANYA SOSYALİST CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ**

Gelir ve servet üzerinden alınan vergilerde çifte vergilelendirmeyi önleyen bir Anlaşma yapma ve iki Devlet arasındaki ekonomik ilişkileri geliştirme ve kuvvetlendirme isteğiyle

AŞAĞIDAKİ ANLAŞMAYA VARMIŞLARDIR :

Madde 1

KİŞİLERE İLİŞKİN KAPSAM

Bu Anlaşma, Âkit Devletlerden birinin veya her ikisinin mukimi olan kişilere uygulanacaktır.

Madde 2

KAVRANAN VERGİLER

1. Bu Anlaşma, hangisinde alındığına bakılmaksızın, her bir Âkit Devlette veya idarî birimlerde ya da mahallî idarelerde gelir ve servet üzerinden alınan vergilere uygulanacaktır.

2. Menkul ve gayrimenkul varlıkların devrinden doğan kazançlara uygulanan vergiler ile ücretin toplam tutarı üzerinden müteşebbisçe ödenen vergiler ve bunun yanısıra sermaye değer artışlarına uygulanan vergiler dahil olmak üzere, toplam gelir, toplam servet veya gelirin ya da servetin unsurları üzerinden alınan tüm vergiler, gelirden ve servetten alınan vergiler olarak kabul edilecektir.

3. Anlaşmanın uygulanacağı ve şu anda geçerli olan vergiler özellikle :

a) Türkiye Cumhuriyetinde :

i) Gelir Vergisi;

ii) Kurumlar Vergisi;

iii) Savunma Sanayii Destekleme Fonu;

(Bundan böyle «Türk vergisi» olarak bahsedilecektir.);

b) Romanya Sosyalist Cumhuriyetinde :

i) Gerçek kişilerin ve kurumların elde ettikleri gelirler üzerinden alınan vergi;

ii) Romen ekonomik kuruluşları ile yabancı ortakların katılımıyla oluşan ortak şirketlerin kazançları üzerinden alınan vergi;

iii) Tarımsal faaliyetlerden elde edilen gelir üzerinden alınan vergi;

(Bundan böyle «Romen vergisi» olarak bahsedilecektir.)

4. Anlaşma, aynı zamanda mevcut vergilere ilave olarak veya onların yerine alınan mevcut vergilerle aynı nitelikte olan veya onlara önemli ölçüde benzeyen vergilere de uygulanacaktır. Âkit Devletlerin yetkili makamları, bu Anlaşmanın kapsamına giren vergilerle ilgili önemli mevzuat değişikliklerini birbirlerine bildireceklerdir.

Madde 3

GENEL TANIMLAR

1. Bu Anlaşmanın amaçları yönünden, metin aksini öngörmedikçe :

a) (i) «Türkiye» terimi, Türkiye Cumhuriyeti anlamına gelir ve coğrafi anlamda kullanıldığında, Türkiye kanunlarının hükümlerine olduğu, Türkiye'nin egemenlik alanını ve bunun yanısıra, Türkiye'nin üzerinde uluslararası hukuk uyarınca doğal kaynak arama ve işletme hakkına sahip olduğu kıta sahanlığını ifade eder;

(ii) «Romanya» terimi Romanya Sosyalist Cumhuriyeti anlamına gelir ve bu terim coğrafi anlamda kullanıldığında Romanya'nın egemenlik alanını, kıta sahanlığını ve Romanya'nın kara suları dışında kalmakla beraber, iç mevzuat ve uluslararası hukuk gereğince Romanya'nın deniz sularında, deniz yatağında ve bunun toprak altında bulunan doğal, biyolojik ve maden kaynaklarını arama ve işletme yönünden haklarını icra edebileceği sahayı ifade eder;

b) «Bir Âkit Devlet» ve «diğer Âkit Devlet» terimleri metnin gereğine göre, Türkiye veya Romanya anlamına gelir;

c) «Vergi» terimi, metinde kullanıldığı yere göre, Türk vergisi veya Romen vergisi anlamına gelir ve bu Anlaşmanın 2 nci maddesinde kavranan her türlü vergiyi kapsamına alır;

d) «Kişi» terimi, gerçek kişileri, şirketleri ve kişilerin oluşturduğu diğer kuruluşları kapsamına alır;

e) «Şirket» terimi, herhangi bir kurum veya vergileme yönünden kurum olarak muamele gören herhangi bir kuruluş anlamına gelir ve aynı zamanda Âkit Devletlerin kanunlarına göre kurulan ortak şirketleri kapsar;

f) «Kanunî merkez» terimi, Türk Ticaret Kanununa veya Romen kanunlarına göre tescil edilen hukukî ana merkez anlamına gelir;

g) «Vatandaşlar» terimi :

i) Türkiye yönünden, Türk vatandaşlığını «Türk Vatandaşlık Kanunu» gereğince elde eden bütün gerçek kişileri ve Türkiye'de yürürlükte olan mevzuat gereğince statü kazanan bütün hükmi şahısları, ortaklıkları ve dernekleri;

ii) Romanya yönünden, Romen vatandaşlığına sahip bütün gerçek kişileri ve Romanya'da yürürlükte olan mevzuata göre statü kazanan bütün hükmi şahısları, ortaklıkları ve dernekleri ifade eder.

h) «Bir Âkit Devletin teşebbüsü» ve «diğer Âkit Devletin teşebbüsü» terimleri sırasıyla, bir Âkit Devletin mukimi tarafından işletilen teşebbüs ve diğer Âkit Devlet mukimi tarafından işletilen teşebbüs anlamına gelir;

i) «Yetkili makam» terimi,

i) Türkiye'de Maliye ve Gümrük Bakanı veya onun yetkili temsilcisi;

ii) Romanya'da Maliye Bakanı veya onun yetkili temsilcisi anlamına gelir.

j) «Gerçek lehdar» terimi, bir Âkit Devletin veya diğer Âkit Devletin mukimi anlamına gelir. Terim üçüncü bir devletin mukimini kavramaz ve böyle bir mukim bu Anlaşma hükümlerinden yararlanamaz.

2. Bir Âkit Devletin bu Anlaşmayı uygulaması bakımından, metin aksini öngörmedikçe, Anlaşmada tanımlanmamış her terim, bu Anlaşmaya konu teşkil eden vergilerin yer aldığı Devletin mevzuatında öngörülen anlamı taşır.

Madde 4

MALÎ İKAMETGÂH

1. Bu Anlaşmanın amaçları bakımından, «bir Âkit Devletin mukimi» terimi, o Devletin mevzuatı gereğince ikametgâh, ev, kanunî merkez, iş merkezi veya benzeri mahiyette diğer herhangi bir kıstas dolayısıyla vergiye tabi olan bütün kişileri belirtir.

2. Bir gerçek kişi, 1 inci fıkra hükmüne göre her iki Âkit Devlette de mukim olduğunda, bu kişinin statüsü aşağıdaki kurallara göre belirlenecektir.

a) Bu kişi, daimî olarak kalabileceği bir meskenin bulunduğu Âkit Devletin mukimi kabul edilecektir. Eğer bu kişinin her iki Âkit Devlette de daimî olarak kalabileceği bir meskeni varsa, bu kişi kişisel ve ekonomik ilişkilerinin daha yakın olduğu (hayatî menfaatlerinin merkezi) Âkit Devletin mukimi kabul edilecektir.

b) Eğer kişinin hayatî menfaatlerinin merkezinin yer aldığı Âkit Devlet saptanamazsa veya kişinin her iki Âkit Devlette de daimî olarak kalabileceği bir meskeni yoksa, bu kişi kalmayı adet edindiği evin bulunduğu Âkit Devletin mukimi kabul edilecektir;

c) Eğer kişinin her iki Âkit Devlette de kalmayı adet edindiği bir ev varsa veya her iki Devlette de böyle bir ev söz konusu değilse, bu kişi vatandaşı bulunduğu Devletin mukimi kabul edilecektir.

d) Eğer kişi her iki Âkit Devletin de vatandaşıysa veya aksine her iki Devletin de vatandaşı değilse, Âkit Devletlerin yetkili makamları sorunu anlaşmayla çözeceklerdir.

3. 1 inci fıkra hükümleri dolayısıyla bir şirket her iki Âkit Devletin de mukimi olduğunda, Âkit Devletlerin yetkili makamları sorunu 25 inci maddeye göre karşılıklı anlaşmayla çözeceklerdir.

Madde 5

İŞYERİ

1. Bu Anlaşmanın amaçları bakımından «işyeri» terimi, bir teşebbüsün işinin tamamen veya kısmen yürütüldüğü işe ilişkin sabit bir yer anlamına gelir.

2. «İşyeri» terimi özellikle şunları kapsamına alır :

a) Yönetim yeri;

b) Şube;

c) Büro,

d) Fabrika,

e) Atölye,

f) Maden ocağı, petrol veya doğal gaz kuyusu, taş ocağı veya doğal zenginliklerin elde edilmesine yarayan diğer yerler;

g) i) Altı ayı aşan bir süre devam eden inşaat şantiyesi, yapım, montaj veya kurma projesi;

ii) Bir teşebbüs tarafından, bu amaçla işe alınan hizmetli veya diğer personel kullanılarak ifa edilen ve herhangi bir 12 aylık dönemde ülke içinde (aynı veya bağlı proje için) altı aylık süre veya süreleri geçen, danışma hizmetleri de dahil hizmetler,

Âkit Devletler kendi iç mevzuatlarına göre, gayri safi hâsıllardan tevkiyat suretiyle vergi almakta veya vergilendirmeyi net gelir üzerinde yürütmekte serbesttirler.

3. Bu maddenin daha önceki hükümleriyle bağlı kalınmaksızın, «işyeri» teriminin aşağıdaki hususları kapsamadığı kabul edilecektir.

a) Teşebbüs imkânlarının yalnızca malların veya ticarî eşyanın depolanması, teşhiri veya teslimi amacıyla kullanılması,

b) Teşebbüse ait mal ve ticarî eşya stoklarının yalnızca depolama, teşhir veya teslim amacıyla kullanılması,

c) Teşebbüse ait mal ve ticarî eşya stoklarının yalnızca bir başka teşebbüse işlettirilmesi amacıyla elde tutulması,

d) İşe ilişkin sabit bir yerin yalnızca teşebbüse mal veya ticarî eşya satın alma veya bilgi toplama amacıyla elde tutulması;

e) İşe ilişkin sabit bir yerin yalnızca teşebbüs için bilgi toplama, bilimsel araştırma yapma veya benzeri hazırlayıcı veya yardımcı karakter taşıyan herhangi bir faaliyeti yürütmek amacıyla elde tutulması;

f) İşe ilişkin sabit bir yerin, yalnızca (a) ile (e) bentleri arasında bahsedilen faaliyetlerin bir veya birkaçını bir arada icra etmek için elde tutulması; bu faaliyetlerin bir arada icra edilmesi sonucunda kendini gösteren toplu faaliyetin hazırlayıcı veya yardımcı karakterde olması şarttır.

4. 1 inci ve 2 nci fıkra hükümleriyle bağlı kalınmaksızın, bir kişi - 6 ncı fıkra hükmünün uygulanacağı bağımsız nitelikteki acente dışında - bir Âkit Devlette diğer Âkit Devletin teşebbüsü namına hareket ederse, aşağıdaki şartlarla bu teşebbüs, ilk bahsedilen Devlette bu kişinin gerçekleştirdiği her türlü faaliyet dolayısıyla bir işyerine sahip kabul edilecektir :

a) Eğer bu kişi, işe ilişkin sabit bir yerden yürütülebilecek 3 üncü fıkrada belirtilen türden faaliyetlerle sınırlı olmamak üzere, o Devlette teşebbüs adına mukavele akdetme yetkisine sahip olur ve bu yetkisini mutaden kullanırsa işyerinin varlığı kabul edilecektir. Ancak anılan fıkra hükmü çerçevesinde işe ilişkin sabit bir yerden yürütülen faaliyetler, bu yeri bir işyeri haline getirmeyecektir veya

b) Eğer bu kişi, böyle bir yetkisi olmamasına rağmen, teşebbüs adına sürekli olarak sevk ettiği mallardan veya ticarî eşyadan ilk bahsedilen Devlette mutaden mal veya ticarî eşya stoku bulundurursa, işyerinin varlığı kabul edilecektir. Bununla beraber eğer bu kişi, teşebbüs adına arada sırada sevk ettiği mallardan veya ticarî eşyadan ilk bahsedilen Devlette arızî olarak mal veya ticarî eşya stoku bulundurursa, söz konusu teşebbüsün bu faaliyetler dolayısıyla bir işyerine sahip olduğu kabul edilmeyecektir.

5. 1 inci ve 2 nci fıkra hükümleriyle bağlı kalınmaksızın, «işyeri» teriminin teşebbüse ait mal veya ticarî eşyanın geçici bir fuar veya sergide teşhir edilmesi ve yalnızca bu sergi veya fuarda satılması halinde, söz konusu satış işlemini kapsamadığı kabul edilecektir.

6. Bir teşebbüs yalnızca, bir Âkit Devlette işlerini bir simsar, bir genel komisyon acentesi veya bağımsız olarak çalışan diğer herhangi bir acente vasıtasıyla yürüttüğü için o Devlette bir işyerine sahip olunmayacaktır. Ancak, bu tür kişilerin kendi işlerini, aksatmaksızın olağan şekilde devam ettirmeleri şarttır.

7. Bir Âkit Devletin daimî mukimi olan bir şirket, diğer Âkit Devletin mukimi olan veya diğer Âkit Devlette ticarî faaliyette bulunan bir şirketi kontrol eder ya da onun tarafından kontrol edilirse (bir işyeri vasıtasıyla veya diğer bir şekilde), bu şirket diğeri için işyeri oluşturmayacaktır.

Madde 6

GAYRİMENKUL VARLIKLARDAN ELDE EDİLEN GELİR

1. Gayrimenkul varlık gelirleri (tarım ve ormancılıktan elde edilen gelir dahil), bu varlıkların bulunduğu Âkit Devlette vergilendirilebilir.

2. «Gayrimenkul varlık» terimi, bahse konu varlığın yer aldığı Âkit Devletin mevzuatına göre tanımlanacaktır. Terim her halükârda gayrimenkul varlığa müteferri varlıkları, tarım ve ormancılıkta kullanılan araçları ve hayvanları, özel hukuk hükümlerinin uygulanacağı gayrimenkul mülkiyetine ilişkin hakları, gayrimenkul in-tifa haklarını ve maden ocaklarının, kaynakların ve diğer doğal kaynakların işletme hakkından veya işletilmesinden doğan sabit ya da değişken ödemeler üstündeki hakları kapsayacaktır; gemiler, vapurlar ve uçaklar gayrimenkul varlık sayılmayacaktır.

3. 1 inci fıkra hükümleri, gayrimenkul varlığın doğrudan kullanımından, kiralanmasından veya diğer herhangi bir şekilde kullanımından elde edilen gelire uygulanacaktır.

4. 1 inci ve 3 üncü fıkra hükümleri aynı zamanda, bir teşebbüsün gayrimenkul varlıklardan elde ettiği gelir ile serbest meslek faaliyetlerinin icrasında kullanılan gayrimenkul varlıklardan elde edilen gelire de uygulanacaktır.

Madde 7

TİCARİ KAZANÇLAR

1. Bir Âkit Devlet teşebbüsüne ait kazanç, söz konusu teşebbüs diğer Âkit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticarî faaliyette bulunmadıkça yalnız ilk bahsedilen Devlette vergilendirilecektir. Eğer teşebbüs yukarıda bahsedilen şekilde ticarî faaliyette bulunursa, kazanç, bu diğer Devlette, bu işyerine doğrudan doğruya veya dolaylı olarak atfedilebilen miktarla sınırlı olmak üzere vergilendirilebilir. İşyerinin taraf olduğu işlemlerden doğan kazançlarda, bu işyerinin gerçekleştirdiği işlem kısmına ait olan kazanç, söz konusu işyerine atfedilecektir. Mal veya hizmet alım - satımı ile ilgili âkitlerin işyerince değil, fakat teşebbüsün ana merkezince yapılması veya siparişlerin söz konusu merkeze yöneltilmesi halinde de, bu şekilde doğan kazanç işyerine atfedilecektir.

2. Bu maddenin 3 üncü fıkrâ hükümleri saklı kalmak üzere, bir Âkit Devlet teşebbüsü diğêr Âkit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticarî faaliyette bulunduğunda, bu işyerine her iki Âkit Devlette de, eğer bu işyeri aynı veya benzer koşullar altında, aynı veya benzer faaliyetlerde bulunan tamamen ayrı ve bağımsız bir teşebbüs olsaydı ve işyerini oluşturduğu teşebbüsten tamamen bağımsız nitelik kazansaydı, ne kazanç elde edecek idiyse, böyle bir kazanç atfedilecektir.

3. İşyerinin kazancı belirlenirken, işyerinin bulunduğu Devlette veya başka herhangi bir yerde yapılan ve yönetim ve genel idare giderlerini de kapsamına alan, işyerinin amaçlarına uygun düşen giderlerin indirilmesine müsaade edilecektir. Bununla beraber, gerçekten yapılan giderlerin geri ödenmesi hali hariç, teşebbüsün kendisinin veya yurt dışında bulunan diğêr işyerlerinin zarar veya masraflarına katılmak üzere yapılan giderlerin indirilmesine müsaade edilmeyecektir.

4. İşyeri tarafından teşebbüs adına yalnızca mal ve ticarî eşya alınması dolayısıyla doğan hiçbir kazanç, bu işyerine atfedilmeyecektir.

5. Kazanç, bu Anlaşmanın başka maddelerinde düzenlenen gelir unsurlarını da kapsamına aldığıında, o maddelerin hükümleri bu madde hükümlerinden etkilenmeyecektir.

6. Bir Âkit Devlet şirketinin diğêr Âkit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla yürüttüğü ticarî faaliyetten dolayı elde ettiği kazanç, bu maddeye göre vergilendirildikten sonra, kalan miktar üzerinden, bu işyerinin bulunduğu Devlette ve bu Devletin mevzuatına göre vergilendirilebilir; fakat bu surette alınan vergi yüzde 15'i aşamaz.

7. Bu maddenin bundan önceki hükümleriyle bağılı kalınmaksızın, bir simsara, bir genel komisyon acentesine veya bu ödemelerin yapıldığı Âkit Devletin vergi mevzuatına göre simsar veya acente muamelesi gören diğêr kişilere yapılan ödemeler, bu Devlette vergilendirilebilir. Ancak, bu şekilde alınacak vergi komisyonun gayri safi tutarının yüzde 6'sını geçmeyecektir. Bununla beraber, diğêr Âkit Devlet mukimi olan komisyonun gerçek lehdarı, ilk bahsedilen Devlette bir işyeri vasıtasıyla ticarî faaliyette bulunursa ve komisyon ödenmesine yol açan faaliyet ile bu işyeri arasında etkin bir bağ bulunmaktaysa, bu fıkranın bundan önceki hükümleri uygulanmayacaktır. Bu durumda, bu maddenin diğêr hükümleri uygulanacaktır.

Madde 8

TAŞIMACILIK TEŞEBBÜSLERİ

1. Bir Âkit Devlet teşebbüsünün uluslararası trafikte gemi - uçak veya kara nakil vasıtası işletmesi dolayısıyla elde ettiği kazançlar yalnızca bu Devlette vergilendirilebilecektir.

2. «Uluslararası trafik» terimi, bir Türk veya Romen teşebbüsü tarafından gemi - uçak veya kara nakil vasıtası, işletilerek yapılan taşımacılığı ifade eder. Şu kadar ki, yalnızca Türkiye'nin veya Romanya'nın sınırları içinde gerçekleştirilen gemi - uçak veya kara nakil vasıtası işletmeciliği bu kapsama dahil değildir.

3. Bu maddenin 1 inci fıkrâ hükümleri, aynı zamanda bir ortaklığa, bir bağıli işletmeye veya uluslararası işletilen bir acentaya iştirak dolayısıyla elde edilen kazançlara da uygulanacaktır.

Madde 9

BAĞIMLI TEŞEBBÜSLER

1. a) Bir Âkit Devlet teşebbüsü doğrudan veya dolaylı olarak diğêr Âkit Devlet teşebbüsünün yönetim, kontrol veya sermayesine katıldığında veya,

b) Aynı kişiler doğrudan veya dolaylı olarak bir Âkit Devlet teşebbüsünün ve diğêr Âkit Devlet teşebbüsünün yönetim, kontrol veya sermayesine katıldığında,

Ve her iki halde de, iki teşebbüsün ticarî ve malî ilişkilerinde oluşan veya empoze edilen koşullar, bağımsız teşebbüsler arasında oluşması gereken koşullardan farklılaştığında, olması gerekir; fakat bu koşullar dolayısıyla kendini göstermeyen kazanç, o teşebbüsün kazancına eklenip vergilendirilebilir.

2. Bir Âkit Devletin kendi teşebbüslerinden birinde kavradığı ve vergilediği kazanç, diğêr Âkit Devlette vergilendirilen bu diğêr Devlet teşebbüslerinden birinin kazancını içerebilir. Aynı zamanda bu ilk bahsedilen Devletin kavradığı kazanç, bildirilen kazanç olmayıp, bağımsız teşebbüsler arasında oluşacak ilişkiler göz önünde tutularak, sonradan bu ilk bahsedilen Devletçe yürütülen hesaplamalar sonucunda belirlenen kazanç olabilir. Böyle bir durum kendini gösterdiğinde, eğer diğêr Devlet bu düzenlemenin hukukî olduğu kanaatine varırsa, söz konusu kazanç üzerinden alınan verginin miktarında gerekli düzeltmeleri yapmak durumundadır. Bu düzeltme yapılırken, bu Anlaşmanın diğêr hükümleri göz önünde tutulacak ve gerektiğinde Âkit Devletlerin yetkili makamları birbirine danışacaktır.

Madde 10

TEMETTÜLER

1. Bir Âkit Devletin mukimi olan bir şirket tarafından diğêr Âkit Devlet mukimine ödenen temettüler, bu diğêr Devlette vergilendirilebilir.

2. Bununla beraber söz konusu temettüler, ödemeyi yapan şirketin mukimi olduğu Devletçe de kendi mevzuatına göre vergilendirilebilir; ancak kendisine ödemedede bulunan kişi, temettünün gerçek lehdarı ise bu şekilde alınacak vergi, gayri safi temettü tutarının yüzde 15'ini aşmayacaktır.

3. Bu maddede kullanılan «temettü» terimi, hisse senetlerinden, intifa senetlerinden veya intifa haklarından, kurucu hisse senetlerinden veya alacak niteliğinde olmayıp kazançta katılmayı sağlayan diğêr haklardan elde edilen gelirleri, bunun yanı sıra dağıtımını yapan şirketin mukimi olduğu Devletin mevzuatına göre, vergileme yönünden hisse senetlerinden elde edilen gelirle aynı muameleyi gören diğêr şirket haklarından elde edilen gelirleri kapsar. Yatırım fonu ve yatırım ortaklarından sağlanan gelirler de bu terimin kapsamına girer. Bu kapsamda, Romen ortak şirketleri tarafından sermayedarlara dağıtılan kârlar temettü sayılır.

4. 7 nci maddenin 6 ncı fıkrâ hükümleri saklı kalmak üzere, bir Âkit Devlet mukimi olan bir şirket, diğêr Âkit Devlette kazanç veya gelir elde ettiğinde, bu diğêr Devlet, bu şirket tarafından ödenen temettüleri üzerinden herhangi bir vergi alamaz. Bunun istisnasını, söz konusu temettülerin bu diğêr Devletin mukimlerinden birine ödenmesi veya temettü elde edilmiş olayı ile bu diğêr Devlette bulunan bu işyeri veya sabit yer arasında etkin bir bağ bulunması oluşturur. Aynı şekilde bu diğêr Devlet, bir şirketin dağıtılmayan kazançları üzerinden de bir dağıtılmayan kazanç vergisi alamaz. Dağıtılan temettülerin veya dağıtılmamış kazancın tamamen veya kısmen bu diğêr Devlette elde edilen kazançtan oluşması durumu değıştirmez.

5. Bir Âkit Devlet mukimi olan temettü lehdarı, temettüyü ödeyen şirketin mukim olarak bulunduğ diğêr Âkit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticarî faaliyette bulunursa ve söz konusu temettü elde edilmiş olayı ile bu işyerinin arasında etkin bir bağ bulunmaktaysa, 1 inci ve 2 nci fıkrâ hükümleri uygulama dışı kalacaktır. Bu durumda 7 nci madde hükümleri uygulanacaktır.

Madde 11;

FAİZ

1. Bir Âkit Devlette doğan ve diğêr Âkit Devlet mukimine ödenen faiz, bu diğêr Devlette vergilendirilebilir.

2. Bununla beraber, bu faiz elde edildiğ Âkit Devlette ve o Devletin mevzuatına göre de vergilendirilebilir; ancak kendisine ödemedede bulunulan kişi faizin gerçek lehdarı ise bu şekilde alınacak vergi gayrisafi faiz tutarının yüzde 10'unu aşmayacaktır.

3. 2 nci fıkrâ hükümlerine bakılmaksızın :

a) Romanya'da doğan ve Türkiye Hükümetine veya Türkiye Merkez Bankasına ödenen faizler Romen vergisinden muaf tutulacaktır;

b) Türkiye'de doğan ve Romanya Hükümetine veya Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Millî Bankasına ödenen faizler Türk vergisinden muaf tutulacaktır.

4. Bu maddede kullanılan «faiz» terimi, ipotek garantisine bağlı olsun olmasın veya kazancı paylaşma hakkını tanıyan tanımasın; devlet tahvillerinden; tahvillerden veya bonolardan ve her nevi alacak hakkından doğan geliri, geç ödeme dolayısıyla söz konusu olan gecikme cezalarını ve gelirin elde edildiğ Devletin vergi mevzuatına göre ikrazat geliri sayılan diğêr bütün gelirleri kapsar.

5. Bir Devlet mukim faiz lehdarı, faizin doğduğ diğêr Âkit Devlette sahip olduğ bir işyeri vasıtasıyla ticarî faaliyette bulunursa ve söz konusu faizin ödendiğ alacak ile bu işyeri arasında etkin bir bağ bulunmaktaysa, 1 inci ve 2 nci fıkrâ hükümleri uygulama dışı kalacaktır. Bu durumda 7 nci madde hükümleri uygulanacaktır.

6. Bir Âkit Devletin kendisi, idarî birimi, mahalli idaresi veya mukimi tarafından ödenen faizin, o Devlette elde edildiğ kabul olunacaktır. Bununla beraber, faiz ödeyen kişi mukim olsun ya da olmasın, bir Âkit Devlette faiz ödemeye neden olan borç - alacak ilişkisiyle bağlantılı bir işyerine sahip olduğunda ve faiz bu işyerinden kaynaklandığında, söz konusu faizin işyerinin bulunduğ Devlette elde edildiğ kabul olunacaktır.

7. Alacak karşılığında ödenen faizin miktarı, ödeyici ile gerçek lehdar arasında veya her ikisi ile bir başka kişi arasında varolan özel ilişki nedeniyle, böyle bir ilişkinin olmadığı durumlarda ödeyici ve lehdar arasında kararlaştırılacak miktarı aştığında, bu madde hükümleri en son bahsedilen miktara uygulanacaktır. Bu durumda ilâve ödeme bu Anlaşmanın diğer hükümleri de dikkate alınarak, her bir Âkit Devletin mevzuatına göre vergilendirilecektir.

8. Bir Âkit Devlet mukimi, diğer Âkit Devletin bir mukimine mal veya ticarî eşya sattığında ve söz konusu mal veya ticarî eşyanın bedeli, bu mal veya ticarî eşyanın, teslimini takip eden belirli bir süre sonra ödendiğinde, bu maddenin amaçları yönünden, söz konusu ödemelerin hiçbir bölümü faiz olarak kabul edilmeyecektir. Böyle durumda, 5 ve 7 nci madde hükümleri uygulanacaktır.

Madde 12

GAYRİMADDİ HAK BEDELLERİ

1. Bir Âkit Devlette doğan ve diğer Âkit Devletin bir mukimine ödenen gayrimaddî hak bedelleri, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bununla beraber, gayrimaddî hak bedelleri elde edildikleri Âkit Devlette ve o Devletin mevzuatına göre de vergilendirilebilir; ancak kendisine ödemede bulunan kişi gayrimaddî hak bedelinin gerçek lehdarı ise bu şekilde alınacak vergi, gayrimaddî hak bedelinin gayrisafi tutarının yüzde 10'unu aşmayacaktır.

3. Bu maddede kullanılan «gayrimaddî hak bedelleri» terimi, sinema filmleri, radyo - televizyon yayınlarında kullanılan filmler ve bantlar dahil olmak üzere, edebi, artistik, bilimsel her nevi telif hakkının veya her nevi patentin, alameti farikanın, desen veya modelin, planın, gizli formül veya üretim yönteminin veya sınaî, ticarî, bilimsel tecrübeye dayalı bilgi birikiminin kullanma imtiyazı, kullanma hakkı veya satışı ile sınaî, ticarî bilimsel teçhizatın kullanma imtiyazı veya kullanma karşılığında ödenen her türlü bedelleri kapsar.

4. Bir Âkit Devlet mukimi olan gayrimaddî hak bedelinin gerçek lehdarı, bu bedelin elde edildiği diğer Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticarî faaliyette bulunursa ve söz konusu bedelin ödendiği hak veya varlık ile bu işyeri arasında etkin bir bağ bulunmaktaysa, 1 inci ve 2 nci fıkra hükümleri uygulama dışı kalacaktır. Bu durumda 7 nci madde hükümleri uygulanacaktır.

5. Bir Âkit Devletin kendisi, idarî birimi, mahallî idaresi veya mukimi tarafından ödenen gayrimaddî hak bedelinin, o Devlette elde edildiği kabul olunacaktır. Bununla beraber, gayrimaddî hak bedelini ödeyen kişi mukim olsun ya da olmasın, bir Âkit Devlette gayrimaddî hak bedelini ödemeye neden olan hak veya varlık ile bağlantılı bir işyerine sahip olduğunda ve bu gayrimaddî hak bedeli bu işyerinden kaynaklandığında, söz konusu gayrimaddî hak bedelinin işyerinin bulunduğu Devlette elde edildiği kabul olunacaktır.

6. Kullanım, hak veya bilgi karşılığında ödenen gayrimaddî hak bedelinin miktarı, ödeyici ile gerçek lehdar arasında veya her ikisi ile bir başka kişi arasında varolan özel ilişki nedeniyle, böyle bir ilişkinin olmadığı durumlarda ödeyici ve gerçek lehdar arasında kararlaştırılacak miktarı aştığında, bu madde hükümleri en son bahsedilen miktara uygulanacaktır. Bu durumda ilâve ödeme, bu Anlaşmanın diğer hükümleri de dikkate alınarak, her bir Âkit Devletin mevzuatı uyarınca vergilendirilebilecektir.

Madde 13

SERMAYE DEĞER ARTIŞ KAZANÇLARI

1. Bir Âkit Devlet mukimince, diğer Âkit Devlette yer alan ve 6 ncı maddede tanımlanan bir gayrimenkul varlığın elden çıkarılmasından elde edilen kazanç bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bir Âkit Devlet teşebbüsünün diğer Âkit Devlette sahip olduğu bir işyerinin ticarî varlığına dahil menkul varlıkların veya bir Âkit Devlet mukiminin diğer Âkit Devlette serbest meslek faaliyeti icra etmek üzere kullandığı bir sabit yere ait menkul varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazanç, bu işyerinin veya sabit yerin (yalnız veya tüm teşebbüsle birlikte) elden çıkarılmasından doğan kazanç da dahil olmak üzere, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

Bununla beraber, bir Âkit Devlet teşebbüsünce uluslararası trafikte işletilen gemi, uçak veya kara nakil vasıtalarının veya söz konusu gemi, uçak veya kara nakil vasıtalarının işletilmesi ile ilgili menkul varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazanç, yalnızca bu Devlette vergilendirilebilecektir.

3. 1 inci ve 2 nci fıkralarda değinilenler dışında kalan varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazanç yalnızca, elden çıkarmanın mukim olduğu Âkit Devlette vergilendirilebilecektir.

Bununla beraber, diğer Âkit Devlette doğan ve bundan bir önceki cümlede bahsedilen sermaye değer artış kazançları, alış ve satış arasındaki süre bir yılı aşmadığı takdirde, bu diğer Âkit Devlette de vergilendirilebilecektir.

Madde 14

SERBEST MESLEK FAALİYETLERİ

1. Bir Âkit Devlet mukiminin serbest meslek faaliyetleri veya bağımsız nitelikteki diğer faaliyetler dolayısıyla elde ettiği gelir, yalnız bu Devlette vergilendirilebilecektir. Bununla beraber, eğer bu faaliyetler diğer Devlette icra edilirse ve eğer:

a) Kişi bu diğer Devlette bu faaliyetleri icra etmek için sürekli kullanabileceği bir sabit yere sahip ise veya,

b) Kişi bu diğer Devlette, söz konusu faaliyetleri icra etmek amacıyla bir yılda veya birkaç seferde 183 gün veya daha fazla kalırsa, söz konusu gelir, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

Böyle bir durumda olayına göre ya yalnızca söz konusu sabit yere atfedilebilen gelir ya da yalnızca bu diğer Devlette bulunan süre içinde elde edilen gelir, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. «Serbest meslek faaliyetleri» terimi, özellikle bağımsız olarak yürütülen bilimsel, edebi, artistik eğitici ve öğretici faaliyetleri, bunun yanısıra, doktorların, avukatların, mühendislerin, mimarların, dişçilerin, muhasebecilerin bağımsız faaliyetlerini ve özel meslekî veya teknik bilgi ve maharet gerektiren diğer faaliyetleri kapsama alır.

Madde 15

BAĞIMLI FAALİYETLER

1. 16, 18, 19, 20 ve 21 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere, bir Âkit Devlet mukiminin bir hizmet akdi dolayısıyla elde ettiği ücret, maaş ve diğer benzeri menfaatler, bu hizmet diğer Âkit Devlette ifa edilmedikçe, yalnız ilk bahsedilen Devlette vergilendirilecektir. Eğer hizmet diğer Devlette ifa edilirse, buradan elde edilen gelir diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. 1 inci fıkra hükümlerine bakılmaksızın, bir Âkit Devlet mukiminin diğer Âkit Devlette ettiği hizmet dolayısıyla elde ettiği gelir, eğer:

a) Gelir elde eden kişi, bu diğer Devlette bir takvim yılı içinde bir veya birkaç seferde 183 günü aşmamak üzere kalırsa ve,

b) Ödeme, bu diğer Âkit Devletin mukimi olmayan bir işveren tarafından veya böyle bir işveren adına yapılırsa ve,

c) Ödeme, işverenin diğer Devlette sahip olduğu bir işyerinden veya sabit yerden yapılmazsa,

Yalnızca ilk bahsedilen Devlette vergilendirilebilecektir.

3. Bu maddenin daha önceki hükümlerine bakılmaksızın, uluslararası trafikte işletilen bir gemi, uçak veya kara nakil vasıtasında ifa edilen bir hizmet dolayısıyla elde edilen gelir, teşebbüsün kanunî merkezinin bulunduğu Âkit Devlette vergilendirilebilir.

Madde 16

MÜDÜRLERE YAPILAN ÖDEMELER

Bir Âkit Devlet mukiminin diğer Âkit Devlet mukimi olan bir şirketin Yönetim Kurulu üyesi olması dolayısıyla eline geçen ücret ve diğer benzeri ödemeler, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

Madde 17

ARTİST VE SPORCULAR

1. Bu Anlaşmanın 14 ve 15 inci madde hükümleriyle bağlı kalmaksızın, bir Âkit Devlet mukimi olan ve tiyatro, sinema, radyo, televizyon artistliği yapan veya müzisyen olarak çalışan sanatçıların ve bunun yanısıra sporcuların diğer Âkit Devlette icra ettikleri bu nitelikteki şahsî faaliyetleri dolayısıyla elde ettikleri gelirler, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bir sanatçının ya da sporcunun icra ettiği bu nitelikteki kişisel faaliyetlerden doğan gelir, kendisine değil de bir başkasına yönelirse, bu gelir 7, 14 ve 15 inci madde hükümleriyle bağlı kalınmaksızın, sanatçı ya da sporcunun faaliyetlerinin icra edildiği Âkit Devlette vergilendirilebilir.

3. Bununla beraber, bir Âkit Devlet mukiminin diğer Âkit Devlette icra ettiği bu nitelikteki faaliyetler, bir kültür Anlaşması veya Âkit Devletler arasında yapılan herhangi bir düzenleme çerçevesinde icra ediliyor ise bu faaliyetlerden elde edilen gelir, bu diğer Devlette vergiden muaf tutulacaktır.

Madde 18

EMEKLİ MAAŞLARI

19 uncu Maddenin 1 inci fıkrâ hükmü saklı kalmak üzere, geçmiş hizmetleri dolayısıyla bir Âkit Devlet mukimi bir kişiye ödenen emekli maaşları ve diğer benzeri ödemeler, sadece bu Devlette vergilendirilebilecektir.

Bu hüküm aynı zamanda bir Âkit Devlet mukimine sağlanan ömür boyu gelire de uygulanacaktır.

Madde 19

KAMU GÖREVLERİ

1. Bir Âkit Devletin kendisine, idarî birimine veya mahallî idaresine bir kamu görevi dolayısıyla bir gerçek kişi tarafından verilen hizmetler karşılığında, bu Âkit Devlet, idarî birim veya mahallî idare tarafından veya bunlar tarafından oluşturulan fonlardan yapılan ödemeler, emekli maaşları da dahil, yalnızca bu Devlette vergilendirilebilecektir.

2. Bir Âkit Devletin kendisi, idarî birimi veya mahallî idaresi tarafından yürütülen ticarî faaliyetlerle bağlantılı hizmetler karşılığında sağlanan ödemelere ve emekli maaşlarına 15, 16 ve 18 inci maddelerin hükümleri uygulanacaktır.

Madde 20

ÖĞRENCİLER

1. Bir Âkit Devletin vatandaşı olup, diğer Âkit Devlette yalnızca öğrenim veya meslekî eğitim amacıyla ikâmet eden bir öğrenci veya stajyerin, geçim, öğrenim veya meslekî eğitim masraflarını karşılamak için, bu diğer Devletin dışındaki kaynaklardan gelen paralar, bu diğer Devlette altı yıl aşmayan bir süre için vergilendirilmeyecektir.

2. Bir Âkit Devletin vatandaşı olup, diğer Âkit Devlette öğrenimi veya mesleği ile ilgili staj yapmak üzere bir takvim yılı içinde 183 günü aşmayacak şekilde hizmet ifa eden bir öğrenci veya stajyerin eline geçen ücretler, bu diğer Devlette vergilendirilmeyecektir.

Madde 21

ÖĞRETMENLER

1. Bir Âkit Devletin vatandaşı olup, diğer Âkit devlette yalnızca öğretim ve bilimsel araştırma yapmak amacıyla bulunan bir öğretmen veya öğretim üyesinin iki yılı aşmayan bir süre veya süreler için öğretim veya araştırma karşılığında, bu diğer Devletin dışındaki kaynaklardan sağladığı paralar, bu diğer Devlette vergiden muaf tutulacaktır.

2. 1 inci fıkra hükümleri, kamu menfaatine yönelik olmayan; fakat özellikle özel kişi veya kişilerin menfaatine yürütülen araştırmalar dolayısıyla elde edilen araştırma gelirlerine uygulanmayacaktır.

Madde 22

DİĞER GELİRLER

Bir Âkit Devlette elde edilen ve bu Anlaşmanın bundan önceki Maddelerinde ele alınmayan gelir unsurları, bu Devlette vergilendirilebilir.

Madde 23

SERVET

1. Bir Âkit Devlet mukiminin 6 ncı maddede bahsedilen gayrimenkul varlıklardan oluşan ve diğer Âkit Devlette bulunan serveti, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bir Âkit Devlet teşebbüsünün diğer Âkit Devlette sahip olduğu bir işyerinin aktifine dahil menkul varlıklardan veya bir Âkit Devlet mukiminin diğer Âkit Devlette serbest meslek faaliyeti icra etmek üzere kullanabileceği bir sabit yere ait menkul varlıklardan oluşan servet, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

3. Uluslararası trafikde işletilen gemi uçak veya kara nakil vasıtalarından veya sözkonusu gemi, uçak veya kara nakil vasıtalarının işletilmesine tahsis edilen menkul mallardan oluşan servet, yalnızca teşebbüsün mukim olduğu Âkit Devlette vergilendirilebilecektir.

4. Bir Âkit Devlet mukiminin servetinin diğer bütün unsurları, yalnızca bu Devlette vergilendirilebilecektir.

Madde 24

ÇİFTE VERGİLENDİRMENİN ÖNLENMESİ

Çifte vergilendirme aşağıdaki şekilde önlenecektir :

1. Romanya'da: Romanya mukimlerince bu Anlaşma hükümlerine göre Türkiye'de vergilendirilebilen bir gelir elde edildiği veya servet, sahibi bulunduğu takdirde, Türkiye'de ödenen vergiler, Romanya Devletine ödenecek vergilerden mahsup edilecektir.

Bununla beraber sözkonusu mahsup, Türkiye'de vergilendirilebilen gelir için, mahsupdan önce Romanya'da hesaplanan vergi miktarını aşmayacaktır.

Romanya devlet teşebbüsleri tarafından Devlet bütçesine aktarılan kârlar Romanya vergisi olarak kabul edilecektir.

2. Türkiye'de : Bir Türkiye mukimi, bu Anlaşma hükümleri uyarınca Romanya'da vergilendirilebilen bir gelir elde ettiğinde, Türkiye, Türk vergi mevzuatının yabancı vergilerin mahsubuna ilişkin hükümleri saklı kalmak üzere (bu hükümler Anlaşmanın genel prensiplerini etkilemeyecektir), bu kişinin gelirine isabet eden vergiden, Romanya'da gelir üzerinden ödenen verginin mahsubuna müsaade edecektir.

Bununla beraber söz konusu mahsup, Romanya'da vergilendirilebilen gelir için, mahsupdan önce Türkiye'de hesaplanan vergi miktarını aşmayacaktır.

Madde 25

AYRIM YAPILMAMASI

1. Bir Âkit Devletin vatandaşları diğer Âkit Devlette o Devletin vatandaşlarının aynı koşullarda karşı karşıya kaldıkları veya kalabilecekleri vergilemeden ve buna bağlı mükellefiyetlerden değişik veya daha ağır vergilemeye ve buna bağlı mükellefiyetlere tabi tutulmayacaklardır.

2. 7 nci Maddenin 6 ncı fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, bir Âkit Devlet teşebbüsünün diğer Âkit Devlette sahip olduğu bir işyeri, bu diğer Devletin aynı faaliyetleri yürüten bir teşebbüsüne göre daha az lehe bir vergilemeyle karşı karşıya kalmayacaktır.

3. Bir Âkit Devletin diğer Âkit Devletin bir veya bir kaç mukimi tarafından, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak, kısmen veya tamamen sermayesine sahip olunan veya kontrol edilen teşebbüsleri, ilk bahsedilen Devlette, benzeri teşebbüslerin tabi oldukları veya olabilecekleri vergilemeden ve buna bağlı mükellefiyetlerden değişik veya daha ağır vergilemeye ve buna bağlı mükellefiyetlere tabi tutulmayacaklardır.

4. Bu madde kapsamına alınan hiçbir husus :

a) Bir Âkit Devletin kendi mukimlerine, şahsî veya ailevî durumları dolayısıyla uyguladığı şahsî indirimleri, vergi ve matrah indirimlerini diğer Âkit Devlet mukimlerine de uygulamaya mecbur olduğu;

b) Eğer bir Âkit Devlet, yatırımların teşviki ile ilgili bazı vergi matrah indirimlerinin ve muafiyetlerin, diğer Âkit Devletin kişileri için uygulanmasını sınırlarsa, bu Devletin ayırım yaptığı,

yönünde yorumlanmayacaktır.

Madde 26

BİLGİ DEĞİŞİMİ

1. Âkit Devletlerin yetkili makamları, bu Anlaşma hükümlerinin yürütülmesi için gerekli olan bilgileri; bunun yanı sıra bu Anlaşmayla uyumsuzluk göstermediği sürece, bu Anlaşma kapsamına giren vergilerle ilgili iç mevzuat hükümlerinin yürütülmesi için gerekli olan bilgileri değişime tabi tutacaklardır. Bir Âkit Devlet tarafından alınan her türlü bilgi, gizli tutulacak ve yalnızca bu Anlaşmada belirtilen vergilerin tahakkuk veya tahsilleriyle veya cebri icra yada cezasıyla veya bu husus-

lardaki şikâyet ve itirazlara bakmakla görevli kişi veya makamlara, adli makamlar ve idarî kuruluşlar dahil, verilebilecektir. Bu kişi veya makamlar sözkonusu bilgileri yalnızca yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda kullanacaklardır.

2. Bu Maddenin 1 inci fıkra hükümleri, hiçbir surette Akit Devletlerden birini :

a) Kendinin veya diğer Akit Devletin mevzuatına veya idarî alışkanlıklarına uymayacak idarî önlemler alma;

b) Kendinin veya diğer Akit Devletin mevzuatı veya normal idarî işlemleri çerçevesinde elde edilemeyen bilgileri sunma;

c) Herhangi bir ticarî, sınaî, meslekî sırrı veya ticarî işlemi alenî hale getiren bilgileri veya aleniyeti kamu düzenine aykırı düşen bilgileri verme, yükümlülüğü altına sokacak şekilde yorumlanamaz.

Madde 27

İDARİ YARDIMLAŞMA

1. Akit Devletler, 2 nci Madde kapsamına giren vergilerin asıllarının, zamlarının, eklerinin, faizlerinin, giderlerinin ve ceza hukuku sınırlarına girmeyen para cezalarının tebliğ ve tahsili amacıyla karşılıklı yardımlaşmayı taahhüt ederler.

2. Bir Akit Devletin yetkili makamının talebi üzerine diğer Akit Devletin yetkili makamu, kendi Devletinde yukarıda bahsedilen vergilerin tebliğ ve tahsiline uygulanan mevzuat hükümlerini dikkate almak suretiyle birinci fıkrada belirtilen ve ilk Devlette tahsil edilebilir hale gelmiş olan kamu alacaklarının tebliğini ve tahsilini sağlayacaktır. Bu alacaklar, kendisinden talepde bulunulan Devlette hiçbir öncelik kazanmayacak ve bu Devlet, talepde bulunan Devletin mevzuatının müsaade etmediği hiçbir icraî tedbiri alma yükümlülüğü altında tutulmayacaktır.

3. 2 nci fıkrada belirtilen talepler, icraî belgelerin resmî bir örneği ile desteklenecek ve eğer gerekiyorsa ilâm mahiyetindeki mahkeme kararının resmî bir örneği de eklenecektir.

4. Bir Akit Devletin yetkili makamu haklarını güvence altına almak amacıyla, henüz itiraz yolu açık bulunan kamu alacakları için de, diğer Akit Devletin yetkili makamına başvurup, bu diğer Devletin mevzuatında öngörülen koruma tedbirlerinin alınmasını isteyebilir; bu tedbirler için de 1-3 üncü fıkra hükümleri duruma göre uygulanabilir.

5. 26 ncı Maddenin 1 inci fıkra hükümleri, kendisinden talepde bulunulan Devletin yetkili makamına, bu Maddenin bundan önceki fıkralarının uygulanması dolayısıyla sunulan bütün bilgilere de aynen uygulanacaktır.

6. Bir Akit Devletin diğer Akit Devlette hizmet ifa eden vatandaşları vergi sorunlarının halli için, kendi Devletlerinin bu hususta yetkili makamının bu diğer Devlete gönderdiği memurların yardımına başvurabilir. Bu makam ve memurların yetki ve sorumlulukları bu diğer Devletteki benzeri makam ve memurların yetki ve sorumluluklarına ilişkin hukukî düzenlemelere göre belirlenir.

Madde 28

KARŞILIKLI ANLAŞMA USULÜ

1. Bir Âkit Devlet mukimi, Âkit Devletlerden birinin veya her ikisinin işlemlerinin kendisi için bu Anlaşma hükümlerine uygun düşmeyen sonuçlar yarattığı veya yaratacağı kanaatine vardığında, bu Devletlerin iç mevzuatlarında öngörülen müracaat usulleriyle bağlı kalmaksızın, durumu mukimi olduğu Âkit Devletin yetkili makamına arz edebilir.

2. Söz konusu yetkili makam, itirazı haklı bulmakla beraber kendisi tatmin-kâr bir çözüme ulaşamadığı takdirde, bu Anlaşmaya ters düşen bir vergilemeyi önlemek amacıyla, diğer Âkit Devletin yetkili makamıyla karşılıklı anlaşmaya gayret sarfedecektir.

3. Âkit Devletlerin yetkili makamları, bu Anlaşmanın yorumundan veya uygulamasından kaynaklanan her türlü güçlüğü ve tereddütü karşılıklı anlaşmayla çözmek için gayret göstereceklerdir. Aynı zamanda, bu Anlaşmada çözüme kavuşturulamamış durumlardan kaynaklanan çifte vergilemenin ortadan kaldırılması için birbirlerine danışabilirler.

4. Âkit Devletlerin yetkili makamları, bundan önceki fıkralarda belirtilen hususlarda anlaşmaya varabilmek için birbirleriyle doğrudan doğruya haberleşebilirler. Anlaşmaya varabilmek için sözlü görüş alış-verişi gerekli görüldüğünde, bu görüşme Âkit Devletlerin yetkili makamlarının temsilcilerinden oluşan bir Komisyon-da yürütülebilir.

Madde 29

DİPLOMASİ VE KONSOLOSLUK MEMURLARI

Bu Anlaşma hükümleri, diplomasi ve konsolosluk memurlarının devletler hukukunun genel kuralları ve özel anlaşma hükümleri uyarınca yararlandıkları malî ayrıcalıkları etkilemeyecektir.

Madde 30

YÜRÜRLÜĞE GİRME

1. Bu Anlaşma onaylanacak ve onay belgeleri en kısa zamanda teati edilecektir.

2. Anlaşma, onay belgelerinin teatisinden sonra yürürlüğe girecek ve hükümleri, Türkiye ve Romanya'da Anlaşmanın yürürlüğe girdiği yılı izleyen yılın Ocak ayının birinci günü başlayan veya daha sonra başlayan her vergilendirme dönemine ilişkin vergilere uygulanacaktır.

Madde 31

YÜRÜRLÜKTEN KALKMA

Bu Anlaşma, Âkit Devletlerden biri tarafından feshedilinceye kadar yürürlükde kalacaktır. Anlaşmanın yürürlüğe girmesini takip eden beşinci yılın 1 Ocak gününden itibaren her bir Âkit Devlet, her takvim yılının bitiminden en az altı ay önce diplomatik yollardan fesih ihbarnamesi vermek suretiyle Anlaşmayı feshedebilir. Bu durumda Anlaşma, Türkiye ve Romanya'da fesih ihbarnamesinin verildiği yılı izleyen yılın Ocak ayının birinci günü başlayan veya daha sonra başlayan vergilendirme dönemine ilişkin vergiler için hüküm ifade etmeyecektir.

Bu hususları teyiden, iki Devletin tam yetkili temsilcileri, bu Anlaşmayı imzalandılar.

Türkçe, Romence ve İngilizce dillerinde, her üç metinde aynı derecede geçerli olmak üzere, Bükreş'te, 1 Temmuz 1986 tarihinde düzenlenmiştir. Metinler arasında da farklılık olması halinde, İngilizce metin geçerli olacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ
ADINA

Abdullah TENEKECI
Devlet Bakanı

ROMANYA SOSYALİST
CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ADINA

Petre GIGEA
Maliye Bakanı

